

Role a organizace veřejné správy v ČR se zaměřením na ústřední správu

David Špaček

[Co máme dnes před sebou?]

1. Co je to VS a co jste o ní slyšeli v tomto předmětu i jinde?
2. Jaký je aktuální systém veřejné správy v ČR?
3. Jaká je role a struktura české ústřední správy?
4. Vybrané aktuální projekty, které zastřešuje ústřední úroveň

1. Interdisciplinarita veřejné správy

VEŘEJNÁ SPRÁVA JAKO	VĚDNÍ OBORY, KTERÉ SE JÍ ZABÝVAJÍ
▪ disciplína (obor výzkumu a studia)	▪ právo (ústavní, správní právo – obecná a zvláštní část ...)
▪ (byrokratická) činnost	▪ státověda, politologie
▪ struktura (úřady, jejich úrovně a pracovníci)	▪ ekonomie (veřejná ekonomie, veřejné finance, institucionální ekonomie...
▪	▪ management, marketing
	▪ správní věda, public management
	▪ historické vědy
	▪ ...

VĚDNÍ OBORY	... a VS (výběr)
STÁTOVĚDA (A SROVNÁVACÍ ÚSTAVNÍ PRÁVO)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stát a jeho funkce ▪ forma vlády, státní režim, státní zřízení
OBEČNÉ SPRÁVNÍ PRÁVO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odlišení soukromé a veřejné správy ▪ veřejná správa a tripartita státní moci ▪ státní správa a samospráva ▪ vrchnostenská a nevrchnostenské veřejná správa a formy činnosti veřejné správy
VEŘEJNÁ EKONOMIE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ekonomické odůvodnění státu a smíšené ekonomiky ▪ veřejná správa a veřejný a soukromý sektor ▪ ekonomické interpretace byrokracie ▪ VS jako subjekt ovlivňující selhávání veřejného sektoru
SPRÁVNÍ VĚDA, PUBLIC MANAGEMENT	<ul style="list-style-type: none"> ▪ důvody a cesty zlepšování na straně politiky a administrativy, reformy

Veřejná správa a stát

VS SE VŽDY ODVÍJÍ OD STÁTU

- a) specifický typ relativně trvalé mocenské autority
- b) která je organizována (→↓)
- c) specificky ekonomicky zajištěna
- d) princip personality a princip (politické) legitimacy
- e) princip teritoriality
- f) princip suverenity
- g) princip demokratického právního státu

Veřejná správa ve struktuře státní moci

- VS je jedním z nástrojů veřejné moci
- 2 pohledy (materiální a formální)

- dichotomie politiky a správy

Charakter veřejné správy a její vnitřní struktura

- odlišnosti od správy soukromé

- vnitřní členění veřejné správy
 - právní postavení subjektu veřejné správy
 - správní odvětví
 - státní správa a samospráva
 - zájmová samospráva a ostatní vykonavatelé veřejné správy (agentury, kontrahování...)

2. Současný systém VS v ČR

Územní úroveň (dle platného správního členění)	Příklady institucí	Samospráva / Státní správa
<i>Národní</i>	Ministerstva a jiné ústřední úřady státní správy	státní správa
	Agentury	státní správa (ve specifickém postavení)
	Některé komory	samospráva (zájmová)
<i>Krajská</i>	Kraje a jejich úřady	samospráva, státní správa
	Dekonzentráty (finanční úřady, úřady práce, inspekce)	státní správa
<i>Okresní</i>	Dekonzentráty (finanční úřady, úřady práce, inspekce)	státní správa
<i>Místní</i>	Obce, města, statutární města a jejich městské části/městské obvody	samospráva, státní správa
	Dobrovolné svazky obcí	samospráva
	Územní pracoviště dekoncentrátů	státní správa
	Vojenské újezdy	samospráva a státní správa (ve specifickém režimu)

Evropské právo

- již není rozlišování „komunitární“ + „unijní“

Primární

- zakládací smlouvy
- základní práva EU
- smlouvy o přistoupení členů
- obecné právní zásady

Sekundární

- nařízení
- směrnice
- rozhodnutí

Sui generis

- soudní rozhodnutí
- obyčejové právo
- smlouvy s třetími subjekty
- mezinárodní právo veřejné
- smlouvy mezi členy
- rozhodnutí v ER
- soft law

články platné Ústavy ČR

3) Ústřední správa

– role

- Co tam ti nahore vlastně dělají?
- funkce makro-, mezo- i mikro-úrovně řízení VS
- „EXECUTIVE TOP-MANAGEMENT?“ výkonu státní regulace
 - a) strategické řízení
 - b) stanovení optimální organizační struktury
správního systému (centr./de... „agenturizace“)
 - c) kontrola a koordinace fungování jejich organizací
 - d) kontrola a koordinace VS
(vč. komunikace, metodické pomoci, právního názoru, standardizace a hodnocení/kontroly)
- zabezpečení kvalitní regulace (RIA...)

Ústřední správa

- struktura v ČR

- **role vlády, prezidenta**
- **ústava**
- **kompetenční zákon**
(zákon č. 2/1969 Sb.)

(více jak 60 x novelizován, téměř 60 x od roku 1989)

- **14 ústředních orgánů státní správy, v jejichž čele je člen vlády**

(vč. jejich „dekoncentrátů“)

1. **Ministerstvo financí**
2. Ministerstvo zahraničních věcí
3. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
4. Ministerstvo kultury
5. Ministerstvo práce a sociálních věcí
6. Ministerstvo zdravotnictví
7. Ministerstvo spravedlnosti
8. **Ministerstvo vnitra**
9. Ministerstvo průmyslu a obchodu
10. **Ministerstvo pro místní rozvoj**
11. Ministerstvo zemědělství
12. Ministerstvo obrany
13. Ministerstvo dopravy
14. Ministerstvo životního prostředí

Ústřední správa

- struktura v ČR

- **kompetenční zákon**
(zákon č. 2/1969 Sb.)

- + 11 dalších ústředních orgánů státní správy v jejichž čele člen vlády není

- řízené vládou
- řízené ministerstvy

1. Český statistický úřad
2. Český úřad zeměměřický a katastrální
3. Český báňský úřad
4. Úřad průmyslového vlastnictví
5. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
6. Správa státních hmotných rezerv
7. Státní úřad pro jadernou bezpečnost
8. Národní bezpečnostní úřad
9. Energetický regulační úřad
10. **Úřad vlády České republiky**
11. Český telekomunikační úřad

Další úřady, které nejsou v kompetenčním zákonu

a) odrážející postavení vlády

ministerstva bez portfeje

- "Ministři pod Úřadem vlády ČR"

b) zvláštní případy vykonavatelů státní správy

(větší nezávislost a výkon státní správy)

- Rada České republiky pro rozhlasové a televizní vysílání
- Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
- Úřad pro ochranu osobních údajů
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
- NKÚ

Zásady činnosti ústředních orgánů státní správy (kompetenční zákon)

- **zákonnost** (včetně úkolů vyplývajících z evr. integrace...)
- **řízení svěřeného resortu při zabezpečení řešení aktuálních otázek**
- **návrhy a stanoviska za svěřený resort**
- **zásada náležité legislativy (RIA), kontrola zákonnosti a zásada mezinárodní právní spolupráce**
- **zásada spolupráce ústřední správy a poskytování informace**
- **zásada řízení vládou (usnesení)**

vs. *problémy, které byly dosud spojovány s ústřední správou*

- **centralizace způsobující to, že činnost ústředních úřadů má především operativní charakter spíše než charakter strategický, legislativní, metodický a koordinační**
(mělo odstranit zřízení krajů)
- **nízká úroveň horizontální komunikace a koordinace**
(resortismus, státní tajemník, twinningové projekty)
- **špatná koordinace státní správy a zajištění podpory a funkčnosti dekoncentrace**
- **je co zlepšovat v manažerských znalostech a dovednostech ústřední správy (vč. zavádění řízení kvality do ústřední správy)**
- **nesystematické vymezení kompetencí podporující resortismus**

4) Vybrané aktuální projekty, které zastřešuje ústřední úroveň

ANEK CO JE DOSUD PŘEDMĚTEM REFORMY VS

- ❑ zavedení strategického plánování a programového rozpočtování, které má zlepšit P-M a P-I
- ❑ zlepšení kvality regulace
- ❑ zlepšení vertikální a horizontální komunikace
- ❑ implementace systémů průběžného řízení kvality a hodnocení jeho práce (včetně hodnocení spokojenosti občanů a monitorování výkonnosti)
- ❑ intenzivnější využívání ICT
- ❑ boj s korupcí
- ❑ implementace jednotného HRM, služební zákon
- ...
- ❑ při současném tlaku na dosahování úspor?

That's all Folks!

... DÍKY ZA VŠE ...

¹⁷ POZORNOST, DOTAZY ...
MĚJTE SE BÁÁJEČNĚ